

Calitatea raportărilor corporative

văzută prin prisma noilor standarde legate de sustenabilitate. Analiză de conținut pe baza factorilor de mediu, social și guvernanta

Dr. Paul-Gheorghe BAHNEAN,

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor, Timișoara, Romania, e-mail: paul.bahnean93@e-uvv.ro

Prof. univ. dr. Ovidiu Constantin BUNGET,

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor, Timișoara, Romania, e-mail: ovidiu.bunget@e-uvv.ro

Conf. univ. dr. Alin Constantin DUMITRESCU,

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor, Timișoara, Romania, e-mail: alin.dumitrescu@e-uvv.ro

Rezumat

În ultimele decenii, din ce în ce mai mulți cercetători și practicieni și-au exprimat interesul pentru dezvoltare durabilă și sustenabilitate. De când a fost introdus, în 1987, conceptul de dezvoltare durabilă a fost tratat de Organizația Națiunilor Unite în diferite moduri, care sunt de referință nu numai pentru țări, ci și pentru companii. Cu toate acestea, lipsește încă o înțelegere clară a modului în care organizațiile ar trebui să abordeze sustenabilitatea, în ciuda tuturor eforturilor de a încuraja companiile să își îmbunătățească triplul bilanț. În prezent, raportarea de sustenabilitate a devenit o practică obișnuită în rândul marilor companii ale lumii întrucât indivizii încep să ia în considerare tot mai mult factorii de mediu, sociali și de guvernanta (MSG) în deciziile lor de investiții. Cu toate acestea, adaptarea la un mediu de afaceri în care investițiile responsabile devin o normă ridică o serie de provocări organizațiilor. Chiar dacă transparența și raportarea non-financiară câștigă treptat teren și primește din ce în ce mai multă atenție în Europa, în partea de est a continentului se pune încă un accent considerabil pe rapoartele financiare. În consecință, pentru prezenta lucrare autorii și-au propus identificarea modului în care o serie de companii selectate listate la BVB (din diferite sectoare industriale) iau în considerare valorile MSG. Acest lucru s-a realizat prin efectuarea unei analize de conținut comparative, care a accentuat similitudinile și diferențele dintre rapoartele companiilor incluse în analiză emise în perioade diferite de timp. Nu în ultimul rând, au fost evidențiate standardele, respectiv instrumentele de raportare non-financiară considerate în analiza efectuată.

Cuvinte cheie: sustenabilitate; raportare corporativă; raportare non-financiară; Bursa de Valori București;

Clasificare JEL: G30, Q01, R11

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Bahnean, P.-G., Bunget, O. C., Dumitrescu, A. C., (2023), Corporate Reporting Quality in Light of the New Sustainability Standards. Content Analysis Based on Environmental, Social, and Governance Factors, *Audit Financiar*, vol. XXI, no. 4(172)/2023, pp. 734-746, DOI: 10.20869/AUDITF/2023/172/024

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2023/172/024>
Data primirii articolului: 20.07.2023
Data revizuirii: 24.07.2023
Data acceptării: 10.11.2023

1. Introducere

Sustenabilitatea reprezintă una dintre cele mai mari provocări ale vremurilor prezente. Probleme precum sărăcia, schimbările climatice și utilizarea excesivă a resurselor sunt de interes pentru un număr tot mai mare de indivizi, guverne și organizații. În consecință, companiile au început să simtă presiunea de a raporta performanța lor în acest sens pentru toate părțile interesate.

În mediul de afaceri, sustenabilitatea reprezintă integrarea strategiilor și activităților care permit satisfacerea nevoilor actuale ale companiei și ale părților interesate, fără a prejudicia în viitor capitalul natural și uman de care firma are nevoie (IISD et al., 1992). Prin urmare, părțile interesate se așteaptă la furnizarea de produse și servicii mai bune, care implică un impact negativ minim asupra societății și mediului. Astfel de cerințe se aplică nu numai tuturor ramurilor afacerii, ci și partenerilor de afaceri.

2. Literatura de specialitate

Raportarea de sustenabilitate a fost adoptată din ce în ce mai mult de corporațiile din întreaga lume, având în vedere cererea părților interesate de o mai mare transparență atât în ceea ce privește problemele de mediu, cât și cele sociale. Popularitatea unei astfel de raportări este evidențiată de dezvoltarea unei game de instrumente în ultimele două decenii – Global Reporting Initiative (GRI), AA1000 și Carbon Disclosure Project (CDP), printre altele. Aceste instrumente, denumite colectiv instrumente de raportare a durabilității corporative (SRT), sunt importante, deoarece servesc la informarea progresului corporațiilor către atingerea obiectivelor de sustenabilitate (Renard, 2015). La nivel european, se acordă din ce în ce mai multă importanță legislației ce reglementează aspectele legate de sustenabilitate și dezvoltare durabilă. În această direcție, Parlamentul European, în anul 2022, a adoptat noua directivă ce privește sustenabilitatea, directivă ce modifică actuala Directivă de raportare non-financiară, al cărei domeniu de aplicabilitate este extins considerabil, ca răspuns la modul accelerat de degradare a mediului (Bunget et al., 2022). Pe de altă parte, însă, pentru ca practicile de sustenabilitate implementate să aibă succes, acestea trebuie să facă parte din cultura organizațională și să nu fie utilizate doar pentru îmbunătățirea imaginii în piață (Kam and Kim, 2022).

Într-o lume ideală, analiștii și indivizii, în general, ar avea întotdeauna acces la rapoarte financiare bazate pe standarde solide de raportare financiară, cum ar fi cele de la Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (International Accounting Standards Board – IASB) și Financial Accounting Standards Board (FASB). Însă, în practică, calitatea rapoartelor financiare poate varia considerabil. **Raportarea financiară de înaltă calitate** oferă informații care sunt utile în evaluarea performanței și perspectivelor unei firme. Pe de altă parte, raportarea financiară de calitate scăzută conține informații inexacte, înșelătoare sau incomplete (CFA Institute, 2022).

Deficiențele întâlnite în calitatea raportării financiare au dat naștere unor **scandaluri** de mare amploare, care au dus nu numai la pierderi ale investitorilor, ci și la scăderea încrederii în sistemul financiar. În acest caz, cei care au putut evalua cu acuratețe calitatea raportării financiare au fost mai bine poziționați pentru a evita pierderile. Aceste lacune ilustrează provocările cu care se confruntă analiștii (dar nu numai), precum și costurile potențiale ale nerecunoașterii practicilor care duc la rapoarte financiare înșelătoare sau inexacte. Exemplele de raportare greșită pot oferi o perspectivă asupra diferitelor semnale care pot indica rapoarte financiare de proastă calitate. Să ne amintim cazul Enron, unde James Chanos a fost cel care a recunoscut timpuriu erorile din cadrul companiei, încă din noiembrie 2000 (CFA Institute, 2022) – cu mai mult de un an înainte ca Enron să depună cerere de protecție în caz de faliment (în decembrie 2001).

La polul opus, raportarea de înaltă calitate oferă informații utile pentru luarea deciziilor, care sunt relevante și reprezintă realitatea economică a activităților companiei în perioada de raportare, precum și situația financiară a companiei la sfârșitul exercițiului financiar.

Calitatea raportării financiare poate fi considerată precum un **continuum**, care variază de la cea mai înaltă (conținând informații relevante, corecte, complete și nepărtinitoare) la cea mai scăzută (conținând informații care nu doar că sunt părtinitoare sau incomplete, ci care pot fi și fabricate).

Un aspect al calității raportării financiare este gradul în care alegerile contabile sunt conservatoare sau agresive. Termenul de „alegeri agresive” se referă la acele alegeri care urmăresc să îmbunătățească performanța raportată și poziția financiară a companiei prin exacerbarea veniturilor, câștigurilor și/sau fluxului de numerar operațional raportat în perioada respectivă; sau prin

diminuarea cheltuielilor aferente perioadei și/sau a sumei datoriilor raportate în bilanț.

Motivațiile din spatele emiterii de rapoarte financiare de slabă calitate includ mascarea performanței scăzute, creșterea/menținerea prețului acțiunilor sau creșterea compensației personale.

Mecanismele care disciplinează calitatea raportării financiare includ piața liberă și stimulentele oferite către companii pentru a minimiza costurile cu auditorii sau prevederile/politicile special adaptate pentru evitarea raportării eronate.

În sprijinul calității raportării financiare vin inclusiv **eforturi de la nivel instituțional**, prin Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) lansate de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB). În România, un număr tot mai mare de companii adoptă Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), fie ca bază a contabilității, fie ca raportare paralelă – în mod voluntar sau ca rezultat al cerințelor legale (KPMG, 2022). Printre beneficiile IFRS se numără un grad sporit de comparabilitate, precum și o mai bună transparență a raportărilor financiare.

3. Sustenabilitatea și raportarea non-financiară

Pentru companii, prin dezvoltare durabilă, respectiv sustenabilitate se înțelege adoptarea de activități și strategii care duc la satisfacerea nevoilor firmei și ale stakeholderilor acesteia, protejând capitalului uman și natural necesar firmei în viitor (IISD et al., 1992). Încă din anii 2000, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a încurajat companiile din întreaga lume să adopte practici și politici durabile și să-și raporteze rezultatele în urma punerii lor în aplicare. Acest lucru a fost făcut posibil prin Pactul Global al Națiunilor Unite (United Nations Global Compact). Câțiva ani mai târziu, în 2016, ONU a înființat un Forum de afaceri (SDG Business Forum) care a abordat Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD-urile) pentru a înțelege mai bine legăturile dintre valorile sociale și eforturile întreprinderilor de a spori calitatea vieții în comunitățile lor respective și nu numai. Mai mult, ONU a elaborat chiar și un ghid-instrument orientativ pentru companii, menit să ofere sprijin în implementarea ODD-urilor (Națiunile Unite, 2015). Scopul ghidului este de a asista companiile în alinierea strategiilor lor la dezvoltarea

durabilă și de a le ajuta să-și măsoare și să-și gestioneze rezultatele. De asemenea, abordează cinci pași, după cum urmează: (1) înțelegerea ODD-urilor, (2) definirea și stabilirea priorităților, (3) stabilirea obiectivelor, (4) integrarea ODD-urilor și (5) raportarea rezultatelor.

Întrucât sustenabilitatea globală se bazează pe dezvoltarea durabilă la nivel micro, organizațiile sunt din ce în ce mai așteptate să contribuie la ODD-uri, indiferent de dimensiunile lor. Progresul tehnologic și inovația sunt într-adevăr necesare pentru valorificarea dezvoltării durabile, dar nu sunt suficiente pentru a schimba cursul organizațiilor înspre dezvoltare durabilă (Anadon et al., 2016). În consecință, apare nevoia de a găsi și dezvolta noi soluții în afaceri (competitive și integrative).

În prezent, există o serie de organizații active care lucrează pentru a ajuta companiile în ceea ce privește dezvoltarea durabilă. Consiliul Mondial al Afacerilor pentru Dezvoltare Durabilă (WBCSD) este una dintre ele, care operează la nivel internațional și care adună peste 200 de companii de top din întreaga lume și din mai multe sectoare. WBCSD urmărește să colaboreze cu întreprinderile pe probleme de dezvoltare durabilă și, de asemenea, caută să creeze soluții de impact în afaceri în această privință. Eforturile vin, de asemenea, și de la Global Reporting Initiative (GRI), care este o altă organizație internațională axată pe înțelegerea și comunicarea impactului pe care îl au întreprinderile asupra dezvoltării durabile prin standardele GRI. Standardele oferă mijloacele prin care companiile își pot înțelege triplul bilanț și îl pot măsura prin standarde universale (GRI 101, GRI 102, GRI 103) sau standarde specifice (GRI 200, GRI 300, GRI 400). Standardele GRI sunt considerate bunuri publice, gratuite și sunt utilizate în peste 90 de țări de către mii de entități (Global Reporting Initiative, 2019).

Mai mult, colaborând cu WBCSD și Pactul Global al Națiunilor Unite, GRI a emis un instrument de îndrumare în raportare numit SDG Compass, care oferă asistență în abordarea ODD-urilor. SDG Compass își propune să ajute organizațiile să își alinieze strategiile la dezvoltarea durabilă și să înțeleagă și să măsoare contribuția lor la aceasta.

În mediul de afaceri actual tot mai mulți lideri respectă principiile dezvoltării durabile (Bonini, 2012), în timp ce multe companii se referă la dezvoltarea durabilă ca o componentă strategică a afacerii lor. Într-un studiu cu n = 2.904 realizat de McKinsey (2014) s-a dezvoltat că 43%

dintre companii caută să își alinieze misiunea, valorile și obiectivele la cele ale dezvoltării durabile.

Raportarea responsabilității corporative a devenit o practică obișnuită pentru cele mai mari companii din lume, iar acțiunile lor în direcția sustenabilității par să fie un bun predictor pentru practicile companiilor din industrie, în general. Potrivit KPMG (2017), aproximativ trei sferturi dintre companiile incluse într-un studiu (n = 4900) emit rapoarte de responsabilitate corporativă. Alte rezultate au indicat că în 2017, fiecare sector din industrie a atins o rată de raportare care a depășit 60%. Rata de raportare a primelor 250 de companii din Fortune 500 în 2016 a rămas stabilă începând cu 2011, când a atins un nivel maxim, atingând un nivel istoric de 95% (KPMG, 2017).

În Europa, în ciuda unei tendințe de raportare în creștere, există diferențe notabile între Europa de Vest și de Est. Multe companii din Europa de Est sunt încă concentrate pe obținerea de rezultate financiare satisfăcătoare, în detrimentul triplului bilanț (KPMG, 2017). În România, o creștere de șase puncte procentuale a fost înregistrată în raportarea din 2017 față de cea din 2015, ceea ce poate fi explicat prin nivelurile de transparență ale companiilor multinaționale care operează în țară. Cu toate acestea, România se numără printre țările care au înregistrat o rată de raportare a responsabilității corporative peste media globală – de 68% în 2015 și 75% în 2017 (KPMG, 2017).

Deși analiștii încurajează flexibilitatea acordată de directivă guvernelor în adoptarea raportării corporative, ei cred că mediul de afaceri ar trebui să se îndrepte către un model internațional care să asigure coerența între rapoarte (KPMG, 2017). Din toate cele 250 de companii incluse în studiul KPMG, 89% folosesc un ghid, respectiv un model pentru raportare. Modelul GRI este cel care se găsește în majoritatea companiilor (75% dintre respondenți au spus că aplică GRI). Mai mult, ODD-urile propuse de ONU au rezonat puternic cu companiile, ținând cont de faptul că acest lucru s-a întâmplat în mai puțin de doi ani de la lansarea lor (KPMG, 2017). În consecință, patru din zece rapoarte incluse în studiu se referă la ODD-uri, ceea ce sugerează importanța pe care ODD-urile o vor dobândi și în anii care vor urma.

Începând cu 2004, după ce secretarul general al ONU, Kofi Annan, a lansat un apel către întreprinderi să implementeze principiile universale, investitorii au început să își îndrepte atenția către măsurători de performanță, cum ar fi cele de mediu, social și guvernanță (MSG). Astăzi, MSG a devenit un criteriu important pentru investitori, fiind din ce în ce mai integrat în practicile

organizațiilor. În 2017, investițiile de tip MSG au atins 23 de miliarde de dolari, reprezentând o creștere de 25% față de nivelul înregistrat în 2015 și constituind un sfert din investițiile globale (Bloomberg, 2017).

Creșterea a fost susținută și de interesul liderilor pentru investiții responsabile. Acum, un număr din ce în ce mai mare de investitori urmăresc datele MSG, pe lângă performanța financiară a companiilor (KPMG, 2019). În plus, studiile indică faptul că aplicarea politicilor MSG nu se traduce doar în eficiență, ci și în rezultate financiare mai bune. Prin urmare, companiile care se angajează activ în practicile durabile obțin rezultate mai bune decât cele care nu integrează aspectele MSG în operațiunile lor. Potrivit unui studiu condus de Morgan Stanley (2019), dintr-un total de 1000 de investitori incluși în sondaj, 75% și-au exprimat interesul pentru investițiile în sustenabilitate, în timp ce 71% au considerat că firmele care se concentrează pe obiectivele sociale și de mediu obțin rezultate mai bune.

Impactul tot mai mare pe care MSG îl are asupra mediului de afaceri are loc pe măsură ce mediul legislativ se îmbunătățește, ceea ce impune cerințe tot mai mari asupra aspectelor referitoare la MSG și transparența raportării. Totuși, liderii din industrie înțeleg că aceste cereri acționează doar ca un punct de plecare în ceea ce privește tendința și că, pentru a oferi rezultate satisfăcătoare pe termen lung, trebuie să mențină o atitudine pro-activă pentru a merge mai departe decât doar a se conforma unui model MSG (KPMG, 2019).

4. Raportarea non-financiară pe BVB. Analiză de conținut pe baza factorilor MSG

După prezentarea modului de aplicare la nivel teoretic privind raportarea responsabilității corporative, dorim prezentarea unei analize a conținutului rapoartelor non-financiare emise de primele zece companii listate pe piața Bursei de Valori București (în funcție de valoarea tranzacționată înregistrată de acestea în perioada 2019 – 2020) cu privire la modul în care acestea încorporează considerații ale sustenabilității în

raportările efectuate. Este evident faptul că acest top al primelor 10 companii tranzacționate în funcție de valoarea tranzacționată se va schimba în anul 2023 (anul redactării prezentei lucrări), însă ca punct de referință în analiză va fi topul din perioada 2019-2020.

Obiectivul principal al analizei îl reprezintă **identificarea modului în care aceste companii listate la BVB iau în considerare valorile MSG**, prin scanarea rapoartelor lor non-financiare aferente anului 2019 și compararea acestora cu rapoartele publicate în anul 2023 pentru anul anterior.

Pentru a avea o mai bună înțelegere asupra opțiunilor de investiții pe care le au, investitorii iau adesea în considerare datele MSG (mediu, social, guvernanta) în procesul de luare a deciziilor. Motivul acestei rațiuni gravitează în jurul riscurilor materiale și oportunităților de creștere. Astăzi, deși valorile MSG sunt abordate voluntar de către companii în raportul lor financiar obligatoriu (sau separat de acesta în rapoartele consiliilor de administrație sau rapoartele consiliilor de supraveghere), companiile au început să îl utilizeze din ce în ce mai mult.

Definirea materialității este încă în desfășurare și instituții notabile, cum ar fi Global Reporting Initiative (GRI) sau

Sustainability Accounting Standards Board (SASB), lucrează pentru a clarifica modul în care MSG poate fi încorporat în raportare. Prin urmare, până în prezent, nu există o listă universal acceptată, care să includă exemple MSG, mai ales că factorii săi sunt adesea interconecțați. Cu toate acestea, o clasificare generală implică următoarele: (1) Factorii de mediu, respectiv abordarea conservării lumii naturale prin variabile precum emisii de carbon, poluarea apei / aerului, defrișări, eficiența energetică sau deșeuri, (2) Factorii social, care implică luarea în considerare a oamenilor prin diversitate, relațiile cu comunitatea, drepturile omului, standarde de muncă sau satisfacția clienților, (3) Guvernanta, care se referă la standarde ale conducerii unei întreprinderi, cum ar fi luarea de mită și corupție, implicarea în politică, componența consiliului de administrație sau mecanismele de raportare a comportamentelor lipsite de etică (Hayat și Orsagh, 2015).

5. Metodologia de cercetare

Studiul efectuat are la bază metodologia analizei de conținut. Criteriul de alegere a primelor zece companii s-a bazat pe valoarea totală tranzacționată, iar perioada luată în considerare a fost de un an, din octombrie 2019 până în octombrie 2020 (Tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1. Top zece companii listate la BVB potrivit valorii tranzacționate între octombrie 2019-octombrie 2020

Companie	Valoare (Lei)	Industrie
Banca Transilvania S.A.	2.899.164.080,23	Bancar
Fondul Proprietatea	1.423.325.765,62	Managementul investițiilor
S.N.G.N. Romgaz S.A.	1.005.202.015,30	Energetic
OMV Petrom S.A.	935.439.064,85	Petrol și gaze
BRD – Groupe Societe Generale S.A.	930.893.396,18	Bancar
Societatea Energetica Electrica S.A.	545.468.079,57	Energetic
S.N. Nuclearelectrica S.A.	406.161.807,62	Energetic
Erste Group Bank AG	360.850.726,17	Bancar
S.N.T.G.N. Transgaz S.A.	285.762.774,00	Energetic
C.N.T.E.E. Transelectrica	215.937.802,70	Energetic

Sursa: BVB (2020)

Acest top al primelor 10 companii tranzacționate în perioada 2019-2020 s-a actualizat în 2023 odată cu migrarea interesului investitorilor către alte domenii care prosperă din diverse motive într-o anumită perioadă de

timp (exemplu industria energetică). Așadar, primele 10 companii listate la BVB în funcție de valoarea tranzacționată în perioada 2022-2023 sunt prezentate în **Tabelul nr. 2**.

Tabelul nr. 2. Top zece companii listate la BVB potrivit valorii tranzacționate între iunie 2022 – iunie 2023

Companie	Valoare (lei)	Industrie
OMV Petrom S.A.	2.480.595.910,80	Petrol și gaze
Fondul Proprietatea	1.993.276.311,45	Managementul investițiilor
Banca Transilvania S.A.	1.494.806.004,95	Bancar
S.N.G.N. Romgaz S.A.	553.354.971,75	Energetic
S.N. Nuclearelectrica S.A.	387.788.751,40	Energetic
BRD – Groupe Societe Generale S.A.	374.343.153,46	Bancar
ONE UNITED PROPERTIES	217.527.355,95	Imobiliar
Evergent Investments S.A.	186.088.313,02	Managementul investițiilor
Erste Group Bank AG	159.255.033,90	Bancar
Med Life S.A.	149.458.569,98	Medical

Sursa: BVB (2023)

După cum putem observa din datele extrase în cele două tabele, din clasament, în anul 2023, au ieșit companiile S.N.T.G.N. Transgaz S.A. și C.N.T.E.E. Transelectrica, ele fiind înlocuite de Evergent Investments S.A. și Med Life S.A.. Totodată, domeniul bancar a căzut în anul 2023 de pe locul 1, astfel Banca Transilvania înregistrând o valoare tranzacționată mai mică cu peste 1.4 mld lei în acest an. De remarcat este și faptul că în anul 2023 investitorii și-au concentrat resursele bănești în primele 3 companii din sectoare de activitate diferite, în timp ce în 2020 investițiile au fost repartizate într-un mod mai omogen.

Mai departe în analiză, vom folosi ca punct de referință datele înregistrate în perioada 2019- 2020, deși topul celor 10 companii s-a schimbat deoarece urmărim să observăm dacă abordarea factorilor MSG prezenți în rapoartele companiilor au vreun impact asupra tranzacțiilor înregistrate de aceste companii.

Din cauza conținutului parțial nemăsurabil sau cu caracter calitativ ale elementelor analizate, nu am putut realiza o analiză statistică mai detaliată a datelor. Studiul are ca scop principal înțelegerea evoluției raportării non-financiare în România, fără să ne dorim generalizarea rezultatelor obținute.

6. Rezultatele analizei

Începând cu **Banca Transilvania (BT)**, se observă că aceasta a emis un raport pentru 2019 intitulat „Raport non-financiar de mediu, social și de guvernanță”, iar conținutul său s-a orientat după ghidul GRI (Banca

Transilvania, 2019). Factorii de mediu luați în considerare au fost acțiunile de reîmpădurire, menționând că banca a fost dată ca exemplu în finanțarea proiectelor de mediu la Global Climate Forum. Cu toate acestea, raportul nu a indicat cu precizie ce alte variabile au fost măsurate și monitorizate în acest sens. Factorul social a dezvăluit că banca raportează aspecte precum investițiile în proiecte comunitare (25 milioane lei), fluctuație a personalului (15,6%), diversitatea angajaților (85% femei în funcții de conducere), instruirii și programe de dezvoltare pentru angajați și programe de internship pentru studenți.

În ceea ce privește factorul de guvernanță, s-a observat că BT își alege furnizorii și partenerii în funcție de modul în care respectă principiile băncii, nu tolerează mita, corupția, traficul de influență și spălarea banilor și asigură monitorizarea tranzacțiilor. În anul 2023 banca a dedicat sustenabilității un capitol bine delimitat în cadrul raportului anual, astfel informațiile cuprinse în „Capitolul 6 – Sustenabilitate & ESG” (BVB, 2023) sunt mult mai bine structurate și prezentate, în comparație cu raportul pentru anul 2019. În ceea ce privește protecția mediului, banca BT aduce în prim plan creditele verzi acordate: „În anul 2022 Banca Transilvania a făcut un pas important în direcția intensificării eforturilor de finanțare sustenabilă a clienților săi înființând Departamentul Credite Verzi și Sustenabile, special creat pentru a coordona și marca activitatea de creditare sustenabilă adresată companiilor”. În anul 2022 au fost acordate 371 credite verzi de către BT, în valoare de 790 milioane lei, fiind înregistrată o creștere considerabilă a acestui tip de credit acordat

companiilor. Deși la nivelul sistemului financiar bancar impactul asupra mediului este în mare parte indirect, generat de proiectele pe care banca alege să le finanțeze, și activitatea administrativă din cadrul operațiunilor de zi cu zi generează impact negativ asupra mediului natural, mai ales prin consumul de materiale și deșeurile generate. Gestionarea corespunzătoare a acestora și o rată scăzută de deșeuri care ajung la groapa de gunoi sau sunt incinerate fără recuperare de energie, contribuie la diminuarea impactului negativ (BVB, 2023). În acest sens sunt prezentate consumurile de hârtie, combustibil, energie etc.

În ceea ce privește factorul social, în anul 2023 banca raportează structura echipei, care însumează peste 12.000 de angajați, și este adus în prim plan training-ul de specialitate care depășește 77 ore de training/angajat. În ceea ce privește factorul guvernanta, comparând rapoartele de sustenabilitate din cele două perioade analizate, nu putem remarca diferențe sau trenduri noi din acest punct de vedere.

Fondul Proprietatea este una dintre companiile analizate care nu raportează activitatea sa non-financiară. Cu toate acestea, unele informații au fost extrase cu privire la factorul de guvernanta din Raportul anual al Administratorului Unic (2019). Constatările indică faptul că Fondul Proprietatea respectă în totalitate Codul de Guvernanta al BVB. De asemenea, are un proces transparent de luare a deciziilor, reguli clare și are politici de prevenire a conflictelor de interese, tranzacțiilor privilegiate, spălării de bani și finanțării terorismului.

Nu în ultimul rând, compania are un departament distinct pentru gestionarea relației sale cu investitorii (Fondul Proprietatea, 2019). Nici în anul 2023 Fondul Proprietatea nu a publicat vreun raport privind activitatea non-financiară, însă în raportul anual (din 2023) sunt tratate superficial, în cadrul capitolului 7 „Mediu, social și guvernanta”, aspecte ce țin de regulamentul UE privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile sustenabile. Deși sunt amintite aceste reglementări UE aflate în vigoare, în cadrul raportului regăsim faptul că Fondul Proprietatea nu ține cont de criteriile UE: „Investițiile întreprinse de Fondul Proprietatea nu țin cont de criteriile UE pentru activități economice sustenabile din punct de vedere ecologic, inclusiv activități de facilitare sau de tranziție, în sensul Regulamentului privind taxonomia” (Fondul Proprietatea, 2023).

Pentru **Romgaz**, Raportul de Sustenabilitate emis pentru 2019 este cel de al treilea. Compania a implementat

Sistemul de Management al Mediului ISO 14001: 2015, precum și Sistemul de Management al Energiei ISO 50001: 2011. Consumul total de gaze din surse regenerabile a crescut față de anul precedent, în timp ce consumul total din surse convenționale a scăzut (Romgaz, 2019). După cum e menționat în raport, Romgaz se preocupă de gestionarea biodiversității (nu destul de clar, însă, cum anume). Totuși, în privința altor variabile relevante pentru factorul de mediu, Romgaz își monitorizează activitatea și raportează informații despre gestionarea apei (niveluri mai scăzute de consum în 2019 față de 2018), emisiile de gaze cu efect de seră (emisii directe mai mici, dar emisii indirecte mai mari comparativ cu 2018) și eliminarea deșeurilor (volum mai mare de deșeuri în 2019 față de 2018), pentru care are și o politică de prevenire (Reutilizare / Pregătire pentru reutilizare / Reciclare). Ca dezavantaj, Romgaz nu are nicio abordare în ceea ce privește gestionarea riscurilor privind schimbările climatice, potrivit raportului.

În ceea ce privește factorul social, Romgaz a implementat Sistemul de management al sănătății și securității la locul de muncă ISO 45001: 2018, iar în 2019 obiectivele sale privind sănătatea și securitatea au fost realizate în proporție de 100% (acestea implicau, în principal, cerințe legale). Mai mult, accidentele și bolile profesionale, concediile medicale și ratele de absenteism au scăzut în 2019 comparativ cu anul precedent. Compania a progresat în scăderea decalajului dintre nivelurile salariale ale bărbaților și femeilor, care acum sunt ușor disproporționate în favoarea bărbaților; de asemenea, compania oferă un nivel mai ridicat al salariului minim în comparație cu valorile acordate în sector. 75% dintre persoanele angajate în funcții de conducere superioară provin din comunitatea locală, dar dintr-un total de 5738 de angajați, 85% sunt bărbați.

Compania oferă programe de instruire și dezvoltare pentru angajații săi și nu tolerează discriminarea pe bază de vârstă, sex, dizabilități, etnie, rasă, orientare sexuală, opinii politice sau religioase și nici afiliere la sindicat. Pentru comunitatea locală, Romgaz și-a arătat sprijinul prin finanțarea proiectelor în domeniile sănătății, educației, sportului, culturii sau mediului (cu un buget de peste 19 milioane de lei). În materie de guvernanta, Romgaz raportează cu privire la respectarea și aplicarea Codului său de etică din 2018 și promovează valori și principii privind conflictele de interese, tranzacționarea, conformitatea cu legislația în materie de concurență,

respectiv corupția și prevenirea fraudei. De asemenea, solicită furnizorilor să aibă criterii minime de mediu.

În structurarea raportului său nefinanciar, Romgaz s-a referit la standardele GRI și SASB.

Similar și cuprinzător este și raportul de sustenabilitate publicat în anul 2023. Observăm cu ușurință faptul că în perioada analizată compania și-a atins obiectivele de mediu, social și guvernanta propuse. Prin urmare, factorul social reprezintă un punct important pentru Romgaz, așadar, nu au înregistrat creșteri ale numărului de accidente de muncă iar cheltuielile de sponsorizare au depășit suma de 24 mil. lei în 2023, majoritatea sumelor fiind redirecționate către domeniul medical și educațional (educație, învățământ, social și sport). După cum era de așteptat, țintele privind mediul sunt de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră rezultate din operațiunile curente (se estimează o scădere cu până la 10% până în 2030, comparativ cu 2020). În ceea ce privește utilizarea apei în activitatea curentă, compania afirmă că volumul de apă reciclată și reutilizată a crescut de 8 ori din anul 2019 până în 2022 (peste 80 mil m³ de apă reciclată în vederea reutilizării în 2022). Spre finalul raportului de sustenabilitate din anul 2023 sunt prezentați ca fiind atinși și respectați toți indicatorii standardelor GRI 2022.

OMV Petrom are cele mai cuprinzătoare rapoarte non-financiare în perioada analizată. Pentru 2019 a publicat un raport de sustenabilitate care a urmat ODD-urile și standardele GRI. De asemenea, a formulat o strategie de sustenabilitate pentru 2019-2025 cu obiective măsurabile în următoarele domenii: (1) Sănătate, siguranță, securitate și mediu (HSSE), (2) Management eficient al emisiilor de CO₂, (3) Inovare, (4) Angajați și (5) Principii de afaceri și responsabilitate socială (OMV Petrom, 2019).

În anul 2023, OMV Petrom este inclus în Lista companiilor ESG cu cele mai bune cote din 2023, realizată de Sustainalytics. Pentru factorul de mediu, compania raportează emisiile sale de CO₂ (care au scăzut cu 22% din 2010), consumul de energie (niveluri de consum mai mici decât în 2018), cheltuielile pentru protecția mediului (mai mari decât în 2018), gestionarea apei (volume de consum mai mici decât în 2018), numărul și volumul scurgerilor de substanțe (mai mic decât în 2018), gestionarea deșeurilor (cantitate mai mare generată decât în 2018). OMV Petrom a implementat Sistemul de Management al Mediului ISO 14001: 2015 și Sistemul de Management al Energiei ISO 50001: 2011. Conform raportului, cheltuielile sale pentru mediu s-au îndreptat către eficiența energetică în România (4 milioane EUR),

implementarea de tehnologii inovatoare (65 milioane EUR) și infrastructura operațională a companiei (50 milioane EUR). În ceea ce privește biodiversitatea, OMV Petrom își gestionează activitățile pentru a genera un impact minim asupra florei și faunei din ariile protejate și chiar a dezvoltat o aplicație care ajută la identificarea speciilor protejate din zonele sale operaționale. Pentru factorul social, OMV Petrom a elaborat Strategia pentru oameni 2021+ care include cinci principii (spirit de echipă, responsabilitate, pasiune, pionierat și performanță). Compania promovează diversitatea și incluziunea (68,23% angajați Gen X; 20,47% Baby Boomers; 10,68% Gen Y; 0,62% Gen Z; 26,3% femei în funcții manageriale). Aproximativ 11.000 de angajați au beneficiat de peste 272.403 ore de instruire în domeniul dezvoltării profesionale, eticii sau drepturilor omului în 2019. De asemenea, au fost efectuate peste 25.443 de controale de sănătate asupra acestora, în timp ce rata incidentelor legate de muncă a scăzut din 2018.

Compania s-a orientat către acordarea de sprijin comunitar, care a ajuns la 170.000 de beneficiari (13 milioane EUR); aceasta susține, de asemenea, sistemul educațional profesional din România prin programe educaționale, burse, stagii și nu numai. Mai mult, dintr-un total de 906 de reclamații (în principal de natură ecologică), OMV Petrom a soluționat 809 dintre acestea în 2019. În ceea ce privește factorul de guvernanta, compania răspunde celor mai multe cerințe din Codul de Guvernanta BVB. De asemenea, respectă propriul cod de etică în afaceri prin toleranță zero față de corupție, reguli pentru conflictele de interese sau conformitate față de legile cu privire la concurență. Pentru a permite raportarea conduitei ne-etice, a stabilit un mecanism de raportare anonim. De asemenea, furnizorii săi trebuie să abordeze principiile durabilității (de exemplu, reduc riscurile asociate de-a lungul lanțului valoric în ceea ce privește munca forțată, traficul de persoane sau corupția), în timp ce furnizorii strategici sunt evaluați pe baza valorilor MSG. În cele din urmă, pentru identificarea principalelor teme de sustenabilitate abordate în raportare, OMV Petrom a lucrat cu stakeholderi interni și externi.

BRD, compania cu poziția numărul cinci în top (în anul 2020), și-a raportat activitatea non-financiară printr-o declarație inclusă în anexa Raportului său anual atât în 2020, cât și în 2023, iar conținutul său a fost cel mai satisfăcător dintre cel al companiilor din industria bancară analizate, în special datorită modului în care a raportat

progresul printr-o varietate de indicatori. BRD s-a angajat să își alinieze portofoliul financiar la problemele legate de schimbările climatice în concordanță cu Agenția Internațională pentru Energie (AIE).

În 2019 a lansat două inițiative de mediu: (1) fondul BRD pentru păduri, prin finanțarea protecției pădurilor în România și (2) un program educațional și ecologic pentru școlile din zonele urbane care are ca scop transformarea spațiilor lor exterioare în spații verzi (BRD, 2019). Mai mult, în 2017 s-a angajat să strângă 100 de miliarde EUR pentru tranziția energetică între 2016-2020, pentru care a realizat, până în 2020, 69% din obiectiv. Făcând trecere la anul curent scopul BRD de a-si însoți clienții în tranziția energetică către un viitor mai durabil și ca urmare a atingerii în avans a obiectivelor sale, în 2022, Societe Generale și-a consolidat angajamentele de a contribui la finanțarea durabilă cu 300 de miliarde de euro până în 2025. În cadrul acestui angajament, BRD își propune să contribuie la acest efort colectiv cu tranzacții de finanțare sustenabilă în valoare de 1 miliard de euro, care vor fi încheiate până la aceeași dată, în cadrul programului său „Orizont 2025”. Rezultatele companiei pentru 2019 arată că aceasta a reușit (comparativ cu 2018) să-și reducă emisiile de CO₂, să diminueze cantitatea de hârtie utilizată, să reducă cantitatea de gaz consumat, dar să mențină cantitatea de deșeuri generate, în timp ce nivelurile de energie electrică utilizate, cantitatea de deșeuri nereciclate produse, apa folosită și distanțele de călătorii de afaceri au crescut. Printre politicile BRD se numără cele care încearcă să excludă proiectele de explorare și extracție a petrolului din zonele deșertice și arctice. De asemenea, aplică principiile Equator, conform cărora evaluează riscurile de mediu și sociale pentru proiectele care depășesc 10 milioane EUR. În ceea ce privește factorul social, BRD a înregistrat o rată a fluctuației de personal de 17,4% în 2019, având 68% femei în funcții manageriale. Angajații săi au beneficiat de programe de dezvoltare (de exemplu, privind dezvoltarea personală sau codul de conduită al companiei) și voluntariatul corporativ (2300 de voluntari implicați în 50 de proiecte), în timp ce compania menține o comunicare permanentă cu sindicatul. BRD cooperează, de asemenea, cu sistemul de învățământ public din România, integrând cursuri financiare în programa diverselor instituții. Pe lângă aceasta, compania investește în societate în domenii precum educație, tehnologie, cultură, sport, solidaritate, mediu și comunități (peste 10 milioane de lei, care au ajuns la peste 50.000 de beneficiari).

În ceea ce privește factorul de guvernanță, BRD aplică Codul BVB de principii de guvernanță corporativă, pe lângă faptul că are propriul cod de guvernanță. Acolo, se referă la gestionarea conflictelor de interese și la funcționarea etică și conform legii. Compania caută să combată corupția prin Guvernarea ABC (Anti-Bribery and Corruption) pentru care a instruit peste 400 de persoane și a stabilit structuri dedicate împotriva fraudei, pentru care a instruit peste 600 de persoane. Nu în ultimul rând, BRD urmărește să mențină o relație strânsă cu acționarii, printr-o comunicare constantă, onestă și rapidă.

Următoarea companie din top este **Electrica**, care începând cu anul 2015 emite rapoarte de sustenabilitate anual. Raportul respectă standardele GRI și ale Uniunii Europene (UE) și încorporează obiective și strategii pentru perioada 2019-2023 (Electrica, 2019). În urma examinării acestuia reiese că raportul are mai multe puncte forte, cum ar fi adresarea de noi concepte. Pentru factorul de mediu, Electrica a implementat standardul ISO al sistemului de management de mediu și a continuat să implementeze metodologia Lean. Aceasta și-a aliniat operațiunile la European Green Deal, pentru a contribui la obiectivul continentului de a deveni neutru în materie de carbon (de exemplu, investiții pentru distribuție și eficiență operațională în infrastructura modernă). Compania și-a diversificat portofoliul de servicii pentru a contribui la reducerea emisiilor de CO₂ (pe baza energiei regenerabile prin proiectul inteGRIDy).

Alte investiții se referă la biodiversitate (de exemplu, aproximativ 3 milioane de lei pentru reîmpădurire și izolarea infrastructurii dăunătoare pentru păsări). Prin monitorizarea activității sale generatoare de deșeuri, Electrica a raportat că, în ceea ce privește deșeurile periculoase, 48% din acestea au fost reciclate, 42% au fost depozitate temporar pentru reciclare ulterioară (sau eliminare), 8% au fost depozitate în siguranță și mai puțin de 2% au fost incinerate.

Nu la fel de bine arată datele publicate în raportul din anul 2023 în ceea ce privește managementul deșeurilor, întrucât doar 6,14% din acestea au fost reciclate, 0,3% incinerate și aproape 90% din ele sunt depozitate. Din totalul deșeurilor produse în perioada raportării doar 0,3% sunt deșeuri periculoase. Pentru factorul social, Electrica a implementat ISO 45001: 2018. În prezent, urmează o strategie de resurse umane care urmărește să asigure personal calificat. Potrivit raportului, s-a înregistrat o

creștere de 4% a numărului de angajați din 2018, iar în prezent 98% din cei 8300 de angajați sunt membri de sindicat. La 31 decembrie 2022 sunt raportați 7.907 angajați, în scădere cu 1,66% față de 2021. Întrucât sectorul este în general dominat de bărbați, 28% dintre angajații Electrica sunt femei, însă 35% din funcțiile manageriale sunt, totuși, deținute de acestea. În 2022, compania a oferit angajaților săi beneficii de peste 600 de milioane de lei, precum și aproximativ 77.000 de ore de instruire (privind abilitățile tehnice și de comunicare, respectiv siguranța și securitatea muncii). Obiectivul său „Zero Accidente” a înregistrat o reducere de peste 30% a numărului de accidente de muncă din 2018. Mai mult, pentru a combate discriminarea la locul de muncă, compania a implementat un sistem de raportare anonim. Pentru progresul comunității, Electrica a oferit sprijin financiar (aproape dublându-și bugetul la 540.000 EUR în 2019 față de 2018) pe diferite domenii, ajungând la 25.000 de beneficiari direcți.

În ceea ce privește factorul de guvernanță, compania respectă pe deplin Codul de Guvernanță Corporativă al BVB. Pentru structurarea raportului său non-financiar, Electrica a lucrat împreună cu o serie de stakeholderi. Printre obiectivele sale se numără obținerea sistemului de management anticorupție ISO 37001 și, în această privință, și-a actualizat politicile privind conflictele de interese, spălarea banilor și corupția.

Nuclearelectrica și-a raportat activitatea non-financiară în anexa Raportului său anual în perioada analizată. Printre dezavantajele modului în care a dezvăluit informațiile se află concentrarea asupra modului în care au îndeplinit cerințele legale, pe lângă faptul că informația nu este suficient de bine structurată și că se repetă.

În ceea ce privește factorul de mediu, Nuclearelectrica a implementat ISO 14001: 2015 și monitorizează o serie de indicatori, cum ar fi deșeurile radioactive (78,5% din volumul de emisii autorizat legal), nivelurile de radioactivitate la locul de muncă sau contaminarea cu radioactivitate a suprafeței terestre (Nuclearelectrica, 2019). Cu toate acestea, nu oferă alte informații clare cu privire la alți indicatori. Pentru factorul social, se remarcă faptul că a implementat ISO 45001 și că are la dispoziție programe de radioprotecție pentru angajați, prin care își propune să înregistreze niveluri de radioactivitate controlată. Compania are o rată scăzută a fluctuației

de personal (3,8% în 2019) și oferă cursuri de instruire pentru angajații săi, în special în domeniul securității nucleare și gestionării riscurilor. De asemenea, pentru angajații săi, Nuclearelectrica elaborează o serie de principii privind egalitatea, securitatea sănătății și libertatea de exprimare. Compania a devenit partener UNICEF în 2019 și a sprijinit proiectele umanitare, precum și cele educaționale, de sănătate, de mediu sau culturale.

În ciuda formulării unei strategii CSR, compania nu și-a stabilit obiective clare sau SMART. Totuși, pentru factorul de guvernanță, Nuclearelectrica a implementat sistemul de management anticorupție ISO 37001: 2016, precum și Codul de guvernanță BVB. Datorită sistemului său de management integrat, compania a reușit să reducă evenimentele de hazard la zero.

În mod surprinzător, **Erste Group Bank** nu a raportat despre activitățile sale non-financiare din România. În 2010, este publicat ultimul raport referitor la responsabilitatea socială a firmei (care a urmat liniile directoare GRI). Cu toate acestea, am colectat câteva informații din cadrul său de guvernanță corporativă și Codul de etică (Erste Group, 2023). Pentru factorul de mediu nu au fost dezvăluite informații în documentele examinate. În ceea ce privește factorul social, am remarcat o politică de „toleranță zero” față de discriminare și hărțuire, în timp ce diversitatea este încurajată. Voluntariatul corporativ este încurajat în cadrul companiei, precum și propunerile de proiecte sociale ale angajaților. Pentru comunitate, compania își arată sprijinul prin stabilirea de parteneriate educaționale și culturale. La nivel de guvernanță, exprimă „toleranță zero” față de corupție și acționează împotriva conflictelor de interese.

Următoarea companie din topul analizat este **Transgaz**, care și-a dezvăluit informațiile non-financiare într-un capitol din Raportul Administratorilor (Transgaz, 2023). Cu toate acestea, a arătat interes pentru susținabilitate prin stabilirea de obiective față de aceasta. Pentru factorul de mediu, Transgaz a implementat ISO 14001: 2015, precum și un program pentru lanțul de aprovizionare pentru a procura materiale care protejează mediul. Compania își verifică în mod constant conformitatea cu legea, în special cu legile specifice industriei, monitorizând indicatorii relevanți. De asemenea,

raportează măsurătorile efectuate referitoare la surse poluante și gestionează deșeurile (atât periculoase, cât și nepericuloase).

Pentru 2019, Transgaz a reușit să obțină niveluri mai ridicate de eficiență energetică comparativ cu anul precedent, reducând în același timp consumul său tehnologic, iar la 8 decembrie 2022 a semnat acordul de participare la Programul de lucru al Coloanei Vertebrale Europene a Hidrogenului (EHB) pentru anul 2023, continuând astfel activitățile începute în cadrul acestei inițiative. Pentru factorul social, Transgaz funcționează în conformitate cu ISO 45001 și raportează că în 2019 au fost angajate mai multe persoane în comparație cu cele care au părăsit compania. De asemenea, 95% dintre angajații săi sunt membri ai sindicatelor. Pentru personal, compania a oferit 139 de cursuri de formare, de care au beneficiat 1619 participanți în 2019, pentru care raportul oferă date detaliate. Factorul social a rămas la fel de important pentru societate și în anul 2022, prin urmare, în structura organizatorică a SNTGN Transgaz SA există Biroul Reprezentare Angajați, care reprezintă interesele salariaților în relația cu angajatorul, urmărind respectarea prevederilor legale în domeniul relațiilor de muncă și protecție socială. Pe lângă aceasta angajații au beneficiat de oportunități de formare și dezvoltare: în anul 2022 au fost efectuate 201 cursuri de formare profesională, la care au participat 2915 de angajați și a fost realizat proiectul TransGasDigital, proiect cofinanțat din fonduri europene, având ca obiectiv îmbunătățirea nivelului de cunoștințe și aptitudini digitale ale angajaților societății.

De asemenea, Transgaz s-a implicat în finanțarea proiectelor comunitare în domenii precum sănătatea, educația, aria socială și sportul (alocând peste 4 milioane de lei). În ceea ce privește guvernanta, compania funcționează în conformitate cu Codul de Guvernanta Corporativă al BVB și cu propriul său plan de integritate 2016-2020. Prin urmare, condamnă corupția, gestionează conflictele de interese, își dezvoltă contractele și consideră că lupta împotriva fraudei este o prioritate. De asemenea, monitorizează știrile publicate despre activitatea companiei și le examinează pentru a verifica dacă sunt neutre, pozitive sau negative.

Nu în ultimul rând, compania **Transelectrica** a emis doar două rapoarte de sustenabilitate, de când este listată la BVB și până în prezent, pentru anul 2017 și

2018. Aceasta a respectat standardele GRI (Transelectrica, 2019). Mai mult, a obținut chiar și un premiu de recunoaștere de la Romania CSR Index pentru activitatea sa din 2019.

Pentru factorul de mediu, compania funcționează conform ISO 14001: 2015. Aceasta lucrează la identificarea aspectelor de mediu și a riscurilor asociate activității sale, dar nu raportează asupra lor. Cu toate acestea, putem constata din raport că și-au gestionat deșeurile cu 84% mai eficient comparativ cu 2018. În prezent, lucrează la diferite proiecte pentru a preveni și limita impactul lor asupra mediului și pentru a obține eficiență energetică. Cu toate acestea, unii dintre indicatorii lor au ca limite de referință doar limite legale (de exemplu, poluarea fonică sau câmpul electromagnetic).

În ceea ce privește factorul social, Transelectrica a pus în aplicare o politică care promovează egalitatea și femeile în rolurile de conducere și luptă împotriva discriminării (diferențele de venit dintre bărbați și femei sunt în scădere; există cu 35,8% mai multe femei în funcții de conducere decât în 2018; nu au existat incidente de discriminare în 2019). În anul raportării, mai mulți indivizi au părăsit compania decât cei care s-au alăturat acesteia. De asemenea, majoritatea angajaților sunt membri ai sindicatelor. Transelectrica a oferit instruire profesională pentru peste 1000 de angajați în diverse domenii, precum și instruire de siguranță și securitate. Pentru 2019, nu au fost raportate accidente de muncă sau boli profesionale. Compania încurajează angajații să practice voluntariat corporativ, implicându-se la rândul ei în proiecte comunitare (pentru care și-a stabilit o serie de obiective, care nu sunt însă SMART).

În ceea ce privește factorul de guvernanta, Transelectrica colaborează cu părțile interesate în abordarea problemelor nefinanciare. Compania respectă Codul de Guvernanta Corporativă al BVB. De asemenea, în 2019 a dezvoltat un plan de integritate în care făcea referire la strategiile anticorupție, precum și la liniile directe de comportament, potrivit codului său de etică și conduită.

În continuare, potrivit **Tabelului nr. 3**, am compilat standardele, respectiv instrumentele de raportare non-financiară considerate în analiza efectuată. Varietatea acestora evidențiază încă o dată necesitatea instrumentalizării într-un mod coerent și facil de utilizat de către mediul de afaceri.

Tabelul nr. 3. Standarde/instrumente de raportare non-financiară considerate în analiza efectuată

Nr. crt.	Standard/Instrument de raportare non-financiară
1.	Global Reporting Initiative (GRI)
2.	Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD/SDGs)
3.	SDG Compass
4.	Standarde ISO (International Standardization Organization)
5.	Sustainability Accounting Standards Board (SASB)
6.	AA1000 (Stakeholder Engagement Standard)
7.	Carbon Disclosure Project (CDP)
8.	Codul de Guvernanță Corporativă al BVB
9.	European Green Deal
10.	Guvernanța ABC (Anti-Bribery and Corruption)

Sursa: Redactare proprie

După examinarea rapoartelor non-financiare ale companiilor analizate, am întocmit o listă a aspectelor

MSG care au fost regăsite cel mai frecvent, după cum se poate observa în **Tabelul nr. 4**.

Tabelul nr. 4. Aspecte MSG comune din rapoartele non-financiare ale primelor zece companii de pe BVB

Mediu	% companii	Social	% companii	Guvernanță	% companii
ISO 14001	60%	Finanțare CSR	70%	Politică anti-corupție	70%
Deșeuri	60%	Diversitate	60%	Cod de Guvernanță Corporativă BVB	60%
Emisii	60%	Programe de dezvoltare	50%	Comunicare cu stakeholderii	30%
Energie	40%	ISO 45001	40%	Parteneri care le respectă principiile	20%
Apă	20%	Voluntariat corporativ	30%		

Sursa: Redactare proprie

Cele mai multe aspecte MSG abordate de companiile analizate au inclus sistemul de management de mediu ISO 14001, deșeurile și emisiile (care au fost luate în considerare în analiză numai dacă raportarea a furnizat informații de măsurare pentru indicatori) pentru factorul de mediu. În ceea ce privește factorul social, finanțarea CSR și diversitatea angajaților au fost menționate cel mai adesea, în timp ce pentru factorul de guvernanță s-a constatat că anti-corupția a fost abordată în principal, urmată de respectarea Codului de Guvernanță BVB.

Concluzii

Deși raportarea non-financiară este încă voluntară, ea poate fi considerată o practică obișnuită în rândul companiilor mari. După cum se observă în cazul primelor zece companii listate pe BVB (conform clasificării din **Tabelul nr. 1** – top zece companii listate la BVB potrivit valorii între Octombrie 2019-Octombrie 2020) 40% dintre ele respectă ghidul GRI în raportare. De asemenea, 10% fac referire la ODD-uri și 10% iau în considerare standardele SASB. În timp ce ODD-urile au început să apară doar de curând în raportarea non-financiară datorită noutății lor, putem să anticipăm că vor câștiga teren considerabil în viitor. În urma examinării, se poate concluziona că OMV Petrom a avut cel mai cuprinzător

raport non-financiar, luându-și angajamente în favoarea sustenabilității și stabilind obiective clare. Mai mult, compania respectă ODD-urile și standardele GRI, acoperind o varietate de variabile și monitorizându-le în dinamică. Din sectorul bancar, BRD pare să aibă cel mai clar raport, în special datorită faptului că a raportat progresele realizate cu privire la obiectivele stabilite, în ciuda includerii declarației sale non-financiare în secțiunea de anexe. În ceea ce privește Banca Transilvania, deși raportul său de sustenabilitate a acoperit toate cele trei aspecte MSG și a urmat liniile directoare GRI, a fost în mare parte descriptiv, fără a oferi o imagine clară asupra modului în care monitorizează indicatorii relevanți. În sectorul energetic, Electrica și Romgaz au emis rapoarte care acoperă o varietate de aspecte de materialitate, monitorizând performanța și făcând trimitere la instrumente renumite precum GRI (ambele companii), standardele UE (Electrica) și SASB (Romgaz). În ceea ce privește Erste Group Bank și Fondul Proprietatea, investitorii sunt, cel mai probabil, dornici să aibă ocazia de a reflecta asupra activității lor non-financiare. Prin urmare, deși companiile au înregistrat progrese în raportarea activităților lor non-financiare, mai este încă un drum lung de parcurs. Nu există nicio îndoială că stakeholderii solicită mai multă transparență și, în zilele noastre, una dintre provocările cu care se confruntă companiile este de a determina cum și ce anume să măsoare pentru a contribui la sustenabilitate. Cu toate acestea, în această privință, cercetarea științifică trebuie, de asemenea, să progreseze pentru a oferi companiilor instrumentele

adecvate, care pot contribui în continuare la elaborarea unui cadru legislativ adecvat cu privire la modul în care raportarea non-financiară (în general) și aspectele MSG (în special) să fie operaționalizate.

Limite și direcții viitoare de cercetare

Orice studiu de cercetare are și anumite limite care pot influența rezultatele obținute, iar această lucrare nu reprezintă o excepție. Totuși, considerăm că aceste limite pot fi transpuse în direcții viitoare de cercetare. În legătură cu cercetarea teoretică, limitele sunt determinate de amploarea literaturii de specialitate pe tema tratată și a multitudinii de cercetări empirice realizate de cercetători din întreaga lume.

Această lucrare oferă o privire de ansamblu asupra criteriilor și metodologiei în ceea ce privește raportarea corporativă. Așa cum am arătat, una dintre deficiențele existente privind raportarea sustenabilității și calitatea acestor rapoarte includ lipsa standardizării, care face comparabilitatea dificilă.

Considerăm că aceste companii care recurg la publicarea raportului de sustenabilitate pot atrage mai ușor capital de la investitori, ba mai mult le pot câștiga încrederea acestora, clasându-se mai ușor în top-urile de tranzacționare. Pe de altă parte, companiile care nu publică transparent acest raport de sustenabilitate pot fi susceptibile de intenția de a-și ascunde practicile reale. Aceste idei prezentate fac obiectul unor direcții viitoare de cercetare.

BIBLIOGRAFIE

- Anadon, L. D., Chan, G., Harley, A. G., Matus, K., Moon, S., Murthy, S. L., Clark, W. C. (2016), Making technological innovation work for sustainable development. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 113 (35), 9682–9690.
- Banca Transilvania (2020), Raport non-financiar de mediu, social și de guvernare 2019
- Banca Transilvania (2023), Raport non-financiar de mediu, social și de guvernare 2022
- Bloomberg Briefs (2017), Global sustainable investments. <https://www.bloomberg.com/professional/blog/global-sustainable-investments-grow-25-23-trillion>
- Bonini, S. (2012), McKinsey on Sustainability & Resource Productivity. https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/dotcom/client_service/sustainability/pdfs/mck%20on%20srp/srp_11_biz%20sustainability.ashx
- Bostan, I., Bunget, O.C., Dumitrescu, A.C., Burca, V., Domil, A., Mates, D., & Bogdan, O., (2022), Corporate Disclosures in Pandemic Times. The Annual and Interim Reports Case, *Emerging Markets Finance and Trade*
- BRD (2020), Raportul Anual al Consiliului de Administrație 2019
- BRD (2023), Raportul Anual al Consiliului de Administrație 2022
- BVB (2023), Trading data. <https://www.bvb.ro>

10. Bunget, O. C., Dumitrescu, A.-C., Burcă, V., Bogdan, O. (2023), Sustainability of Business Models in Case of BSE Listed Firms, *Audit Financiar*, vol. XXI, no. 3(171)/2023, DOI: 10.20869/AUDITF/2023/171/021
11. Costa, A.J., Curi, D., Bandeira, A.M., Ferreira, A., Tomé, B., Joaquim, C., Santos, C., Góis, C., Meira, D., Azevedo, G., Inácio, H., Jesus, M., Teixeira, M.G., Monteiro, P., Duarte, R., Marques, R.P. (2022), Literature Review and Theoretical Framework of the Evolution and Interconnectedness of Corporate Sustainability Constructs, *Sustainability*,
12. Electrica (2020), Raport de sustenabilitate 2019.
13. Electrica (2023), Raport de sustenabilitate 2022.
14. Erste Group (2019), Raport privind cadrul de guvernanță corporativă.
15. Erste Group (2023), Raport privind cadrul de guvernanță corporativă.
16. Fondul Proprietatea (2020), Raportul Anual al Administratorului Unic 2019.
17. Fondul Proprietatea (2023), Raportul Anual al Administratorului Unic 2022.
18. Global Reporting Initiative (2019) <http://www.globalreporting.org>
19. Hayat, U., Orsagh, M (2015), Environmental, social, and governance issues in investing. A guide for investment professionals. *CFA Institute*.
20. International Institute for Sustainable Development & Business Council for Sustainable Development, Deloitte & Touche. (1992), Business strategy for sustainable development: Leadership and accountability for the '90s. *IISD*
21. KPMG (2019), The ESG journey: Lessons learned from the boardroom and C-suite. <https://boardleadership.kpmg.us/relevant-topics/articles/2019/the-esg-journey-lessons-from-the-boardroom-and-c-suite.html>
22. KPMG (2017), The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting. <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2017/10/the-kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2017.html>
23. McKinsey (2014), Sustainability's strategic worth. <https://www.mckinsey.com/business-functions/sustainability/our-insights/sustainability-strategic-worth-mckinsey-global-survey-results>
24. Morgan Stanley (2019), Sustainable socially responsible investing. <https://www.morganstanley.com/ideas/sustainable-socially-responsible-investing-millennials-drive-growth>
25. Nuclearelectrica (2020), Raport Anual 2019.
26. Nuclearelectrica (2023), Raport Anual 2022.
27. OMV Petrom (2020), Raport de sustenabilitate 2019.
28. OMV Petrom (2023), Raport de sustenabilitate 2022.
29. Renard Y.J. Siew. (2015), A review of corporate sustainability reporting tools (SRTs). <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0301479715302620>
30. Romgaz (2020), Raport de Sustenabilitate 2019.
31. Romgaz (2023), Raport de Sustenabilitate 2022.
32. Transgaz (2019), Raportul Administratorilor.
33. Transgaz (2023), Raportul Administratorilor.
34. Transelectrica (2020), Raportul de sustenabilitate al Transelectrica 2019.
35. Transelectrica (2023), Raportul de sustenabilitate al Transelectrica 2022.
36. United Nations (2015), Sustainable Development Goals. <https://sustainabledevelopment.un.org>